

Liikunnan rahavirrat Suomessa 2018

Liikuntatieteen päivät

8.-9.9.2021

Timo Ala-Vähälä

Liikuntatieteellinen Seura
Finnish Society of Sport Sciences

Selvityksen pääkysymykset

- Liikunnan ja urheilun talouden volyymi vuonna 2018
- Liikunnan talouden kehitys 2010-luvulla sekä kehitys verrattuna edellisen selvityksen (2005) tilanteeseen
- Liikunnan ja urheilun rahavirtojen keskeiset reitit rahoituksen ja palvelujen tarjonnan näkökulmasta.

Käytännön toteutus

- Rahoitus: Opetus- ja kulttuuriministeriö
- Kirjoittajat:
  - Timo Ala-Vähälä (LTS): Julkinen sektori, kotitaloudet, yritykset
  - Jarmo Mäkinen, Jari Lämsä, Sanna Pusa (KIHU): Seurat, järjestöt, huippu-urheilu
- Tietolähteet: Tilastot, aiempi tutkimus

Aiempi tutkimus, esimerkkejä

- Ala-Vähälä (2008). Liikunnan talous Suomessa vuonna 2005. (Vastaava, joskin suppeampi yleiskatsaus)
- Gholamzadeh Fasandoz, (2016). Sport as an Industry in Finland. (Liikuntaksektori osana tuotantoa ja kauppaa)
- Laine & Vehmas (2020). Fitness in Finland (Fitness palvelujen talous Suomessa)
- Turunen, Turpeinen, Inkinen, Lehtonen, (2020). Palkkatyö urheiluseuroissa. Urheiluseurat työnantajina 2013-2020.
- Matkailun ja kulttuurin satelliittikirjanpidot

Avainkäsitteitä ja havaintoja (1)

- Tarkastelun kohteena liikunnan palvelujen kuluttajan ja rahoittajan ja toisaalta tavarain tai palvelun tuottajan ”rajapinta”
  - Urheiluvaatteen ostaminen kaupasta, kuntosalikortin ostaminen
  - Käsitellään myös laajempaa liikunnan talouden ”ulkokehää”: urheiluveikkausta, liikunnan koulutusta, urheiluviihdettä
- Talouden kokonaisvolyymi voidaan mitata rajapinnan kummaltakin puolelta: toisaalta rahoittajan, toisaalta palvelujen tuottajan näkökulmasta.
- Summaus palvelujen ja tavaroiden tarjoajien näkökulmasta antaa suuremman tuloksen (päällekkäisyydet)

Avainkäsitteitä/havaintoja (2)

- Julkinen sektori sekä rahoittaa ja tuottaa liikunnan palveluja että kerää liikunnan taloudesta verotuloja ja veikkausvoittovaroja
  - Valtio ilmeisesti nettohyötyjä
  - Kunnat nettomaksajia
- Liikunta-ala työllisti vuonna 2018 noin 25.000 henkilötyövuoden edestä

Liikunnan piirin raja

- Terveys- ja kuntoliikunta; kilpa-, huippu- ja ammattuurheilu, jossain määrin myös arkiliikunta.
- Tarkastelun ulkopuolelle jäävät taiteen piiriin kuuluva liikunta (esim. tanssi) sekä ruumiillinen työ.

Talouden piirin raja

- Talouden piiriin lasketaan toiminta, johon liittyy rahan vaihtamista tavaraan tai palveluun
  - Ensisijaisesti ”rajapinta”, jossa tavara tai palvelu siirtyy loppukäyttäjälle
- Ulkopuolelle jäävät:
  - talkootyö, harmaa talous tai liikuntaan liittyvä talousrikollisuus, liikuntapalvelujen “kerrannaistalous”

Kuntien liikunnan talous 2018

- Käyttötalouksien kulut yhteensä n. 730M€
- Toiminnan tuotot n. 160 M€
- Valtion tuki n. 20 M€
- Kuntien ”omarahoitusosuus” noin 550M€ (Kunnan rooli rahoittajana)

Kuntien rooli palvelujen tuottajina (käyttökulut vähennettynä avustuksilla): 730M€ - n. 50M€ = 680M€

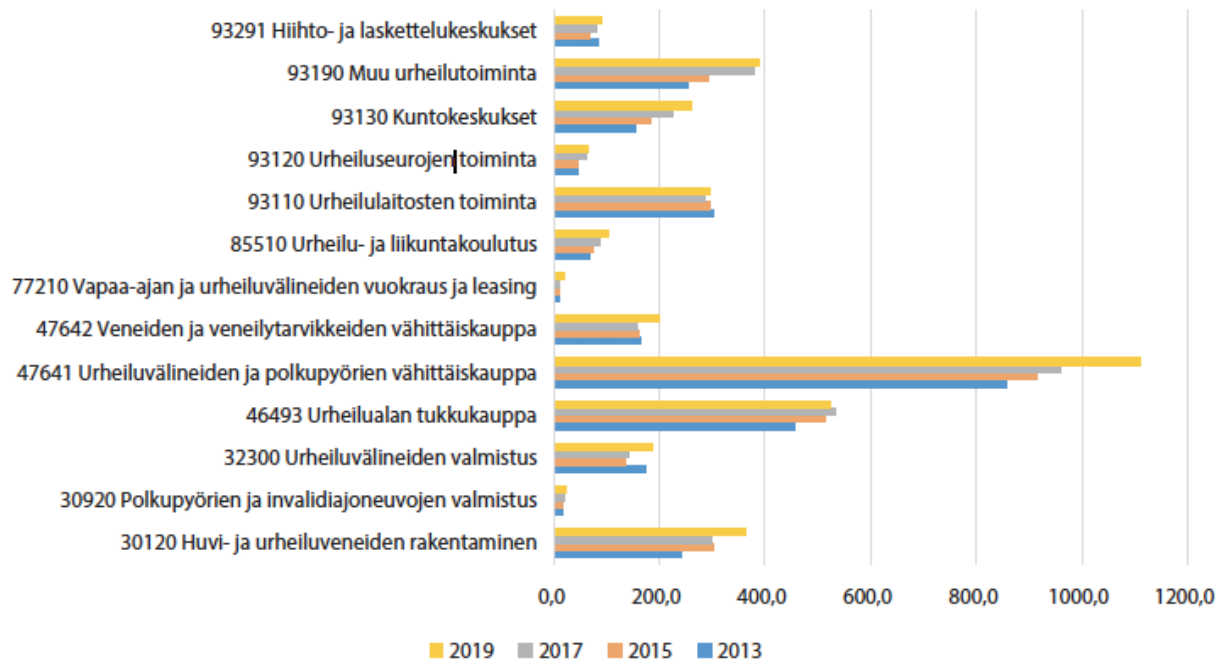
Kunnat liikunnan investoijina

- Vuosina 2015 - 2018 investoinnit noin 210 M€-250 M€ tasolla.
  - Vuosina 2002 - 2004 noin 140 M€ - 150 M€ tasolla (indeksikorjaus huomioiden).
  - Investointien määrä kasvanut suhteessa poistojen tasoon
- Vastaako investointien taso korjausvelkaa?
  - OKM:n tilaaman selvityksen mukaan liikuntatilojen pinta-alasta noin 60% korjausvelassa ja 30% välttämättömän investoinnin tarpeessa
  - Huono- ja välttäväkuntoisten tilojen peruskorjaus maksaisi (ajantasaistaminen huomioiden) noin 1,35 miljardia euroa
  - Laskelmassa useita epävarmuustekijöitä

Yksityinen sektori 2013 - 2019 (1)

- Liikunnan palvelujen ja vähittäiskaupan yritysten volyymi kasvussa
  - Vaihtelee sektoreittain
  - Kasvualoja kuntokeskukset ja luokka ”muut liikunnan palvelut”
  - Ei aloja, joilla toiminnan volyymi olisi laskenut
- Indeksien valinta vaikuttaa kuvaan kehityksestä

Yksityinen sektori 2013 - 2019 (2)

Kuvio 11. Liikunta-alan yritysten liikevaihdon kehitys 2013–2019.

Kotitalouksien kulutuksen kehitys (1)

- Liikunnan palvelujen kulutuksen kasvu on ilmeisesti hetkeksi taittunut vuoden 2010 tienoilla
- Kääntynyt nousuun vuoden 2013 tienoilla
- Liikuntavälineiden ja -tarvikkeiden hinnat laskeneet samalla kun tuottajahinnat ja yleinen kuluttajahintataso on noussut -> kuluttajat voivat ostaa enemmän, mutta (todennäköisesti) kaupan ja kotimaisen tuotannon tilanne on vaikeutunut

Yhteenvetoa: keskeiset tavaroiden ja palvelujen rahoittajat

Taulukko 22. Liikunnan rahavirrat: rahoituksen näkökulma (M€, luvut pyöristetty lähimpään kymmeneen miljoonaan euroon).

Rahoittaja	Rahoitus M€
OKM, tuki liikunnan kansalaistoimintaan, huippu-urheiluun, liikunnallisen elämäntavan edistämiseen sekä liikunnan ja urheilun suurtahtumiin	70
OKM, liikunnan valtionosuudet kunnille	20
Kunnat, oman toiminnan nettorahoitus (550,6 M€), josta vähennetty seura-avustukset (53,9 M€)	500
Kuntien liikunta-avustukset seuroille ja muille toimijoille	50
Valtio, koulujen liikunnanopetus	30
Kunnat, koulujen liikunnanopetus	60
Kotitalouksien kulutus: liikuntavaatteet ja -välineet, palvelut	1 240
Yritykset, työpaikkaliikunnan tuki	440
Yritykset, urheilun sponsorointi	160
TV-yhtiöt, televisiointioikeudet	20
Liikunnan investointien rahoitus (sisältää valtion investointituen)	300
Liikuntavälineiden ja tarvikkeiden vienti	160
Yhteensä	n. 3 050

Yhteenvetoa: keskeiset tavaroiden ja palvelujen tuottajat

Taulukko 23. Liikunnan rahavirrat: liikuntavälineiden, -tarvikkeiden ja palvelujen tuotannon näkökulma.

Käyttäjä	Palvelujen ja tavaroiden tuotanto, M€
Kunnat, palvelujen volyymi ¹ , josta tulo-rahoituksella n. 160M€	670
Kunnat, koulujen liikunnanopetuksen järjestäminen	90
Yritykset, vähittäiskaupan arvo, vaatteet, jalkineet	710
Yritykset, vähittäiskaupan arvo, liikuntavälineet,	420
Liikunnan lajiliitot, menot	160
Seurat, arvio menoista	800
Liigat ja sarjat, liikevaihto, tulojen perusteella tehty arvio	200
Yritykset, liikunnan palvelujen liikevaihto	1 180
Liikunnan investointien toteutus ²	310
Yhteensä	4 540

Miksi rahoittajan näkökulma antaa pienemmän tuloksen?

- Yritysten ja julkisen sektorin ostoista osa ei näy (esim. liikuntavälineiden hankinnat);
- Arvio kotitalouksien kulutuksesta voi olla liian pieni
- Tuotannon ja palvelujen tarjonnan arvoa suurentaa liikuntasektorin sisäinen liiketoiminta

”Rajapinnan” ulkopuolisia rahavirtoja

- Liikunnan tutkimus ja ammatillinen koulutus n. 110 ME
- Muut ministeriöt n. 160 M€
- Urheiluveikkauksen ja -vedonlyönnin volyyymi noin 760 M€ (Veikkauksen rooli nyt aktiivisen keskustelun kohteena.)

Kiitos!

